

Täysistunto

Torstai 7.4.2016 klo 15.59—19.32

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 142/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 4/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.14 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettuun lakiin naudanliha-alan tuotteiden ja eräiden peltokasvien tuottaja-organisaatioiden hyväksymistä koskevat säännökset. Hallituksen esityksen perusteluista käy hyvin ilmi, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston tekemän alkutuotantoselvityksen mukaan maataloustuottajien neuvotteluvoima elintarvikeketjussa on yleensä hyvin heikko. Tätä se on ollut vuosikausia, eikä helpotusta ole näköpiirissä. Tätä vahvistaa myös se, että Suomessa monet maatilat ovat edelleen pieniä ja päivittäistavaramarkkinat ovat erittäin keskittyneet. Pienen on vaikea kilpailla sopimuksista suurten kauppojen kanssa, ja on myytävä tuotteet heille, jotka ne ostavat. Neuvotteluvoiman epätasapaino ilmenee selkeästi maataloustuottajien ja päivittäistavarakaupan sekä maataloustuottajien ja teollisuuden välillä.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on mietinnössään edellyttänyt, että Suomessa ryhdyttäisiin valmistelemaan kaupallista lainsäädäntöä, joka mahdollistaa tuottajaorganisaatioiden toiminnan nykyistä laajemmin. Tämä olisikin neuvotteluvoiman ja elinkeinojen rakenneuutoksen näkökulmasta varteenotettava kehityslinja tulevaisuudessa. Tällä hetkellä Suomessa on mahdollista hyväksyä tuottajaorganisaatiot hedelmä- ja vihannesalalla ja maitotuotealalla, ja sitä tulisikin laajentaa valiokunnan mietinnön mukaisesti tuotantosunnasta riippumatta. Alkutuotannon asemaa markkinoilla tulee vahvistaa kaikissa tuotantosunnissa.

Yksi asia, josta valiokunnassa keskustelimme ja josta haluan erikseen mainita, on kaupan kaksoisrooli markkinoinnissa. Kaksoisroolinsa kautta kauppa on teollisuuden suuntaan sekä ostaja että omien tuotteidensa ja merkkiensä kautta kilpailija. Tällaisessa tilanteessa kaupat pystyvät hyödyntämään teollisuuden heille antamia tietoja aidoista merkituotteista omissa halpuutetuissa merkeissään. Hyödyntäminen tapahtuu siten, että teollisuuden kehitettyä uuden brändituotteensa kauppa tekee siitä heti samansuuntaisen kopion ja hakee sille maailmalta halvimman mahdollisen valmistajan. Kauppa tällä tavoin maksat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2016 vp

taa suomalaisella elintarvikeketjulla kaiken tuotekehittelyn sekä kaiken siihen liittyvän riskin ja antaa vielä omalle merkilleen parhaan hyllytilan ja mainospaikan kaupassaan. Onneksemme markkinoille on tulossa koko ajan toimijoita, joiden kautta suomalaiset elintarvikkeet saadaan kuluttajille ohi isojen kauppaketjujen.

Jokainen varmasti tässä salissa ymmärtää, että suomalaista ruokaa ja siihen liittyviä työpaikkoja sekä niiden kansantaloudellisia vaikutuksia ei voida turvata, ellei elintarvikkeiden tuottaminen tiloilla kannata. Suomi ei välttämättä pysty kilpailemaan hinnalla millään toimialalla mutta kylläkin ruuan laadulla. Kuluttajat varmasti hyötyvät hintojen halpuuttamisesta lyhyellä aikavälillä, mutta mitä kauemmin hintojen halpuuttaminen jatkuu, sitä vaikeampi on maatilojen investoida ja tuoda uusia tuotteita markkinoille. Tämä varmasti vaikuttaa myös maaseudun työllisyyteen, maaseudun kehittämiseen ja maalla elämiseen.

19.18 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tämä asia liippaa niin läheltä meille todella tärkeitä arvoja eli elintarvikkeiden saantia, niiden hintaa, elintarviketalouden työllisyyttä ja monia monia muita perusasioita. Me tiedämme, että tällä hetkellä maatalous on melkein pä historiansa pahimmassa ahdingossa monenkin tuotannonalan osalta, ja siksi nämä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön sisällytetyt edellytykset ovat kyllä nyt vakavasti otettavia. On syytä edellyttää — perussuomalaisten eduskuntaryhmässäkin on käyty tästä asiasta keskustelua — hallitukselta toimenpiteitä. Kehyspäättöksen yhteydessä jotakin tulikin, mutta vielä lisää siihen, että meidän oma kansallinen elintarviketaloutemme säilyy: tuotanto, joka tuottaa raaka-aineita jalostukseen ja tälle tuotantoketjulle, jake-lulle ja kaupalle, sekä kuluttajille laadukkaita kotimaisia elintarvikkeita.

Oikeastaan voi sanoa, että kotimainen puhdas ruoka on yksi turvallisuustekijä koko kansalle. Jos kansalla ei ole, varsinkaan tällaisessa maassa kuin me elämme — pohjoinen, melko kylmän ilmanalan maa — omaa elintarviketuotantoa, koko sitä ketjua, niin kansakunta ei ole turvassa. Siksi tämä asia on poikkeuksellisen tärkeä.

Kiitän maa- ja metsätalousvaliokuntaa tästä, että se on nostanut nämä asiat tässä yhteydessä esille, ja toivon, että täällä eduskunnassa voitaisiin käydä maa- ja elintarviketaloutta koskeva perusteellisempikin keskustelu jossakin vaiheessa. Kun meillä maatalouspolitiikka on EU-politiikkaa, niin täällä liian vähän päästään keskustelemaan tästä todella tärkeästä asiasta ja maatalouden ahdingosta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 142/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.